4.10.2022

ASIANTUNTIJALAUSUNTO
Minna Mykkänen, toimialajohtaja
Minna Taam-Ukkonen, hoitotyönjohtaja
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
4.10.2022

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite: HE 178/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt kirjallista lausuntoa aiheesta: HE 178/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta

Pohjois-Savon hyvinvointialue (PSHVA) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnosta ja esittää kommentit alla.

Hallituksen esityksen tavoitteena on vaikuttaa siihen, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille on tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja ja että opiskelijan saama ohjaus on laadukasta ja vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita sekä varmistaa asianmukaisten työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen muodostuminen koulutuksen aikana. Harjoittelusta aiheutuvien kustannusten korvaaminen valtion varoista tukee ja mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamiselle harjoittelun järjestämisestä aiheutuvan kuormituksen hillitsemistä, edistäen siten henkilöstön riittävyyttä ja palveluiden saatavuutta.

Pohjois-Savon hyvinvointialue **pitää kannatettavana esitettyjä muutoksia** terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta seuraavasti:

1. Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta esitetään Terveydenhuoltolain (1326/2010) 63 §:n 2 momentti ja 66 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 63 §:n 2 momentti laissa 581/2022 ja 66 §:n 1 momentti laissa 1294/2018, sekä lisätään lakiin uusi 60 b §.

   Uusi 60 b §: sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus, jossa hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuu ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin. Harjoittelijalle on nimettävä ohjaaja, jonka tehtävänä on varmistaa harjoittelun laatu siten kuin siitä on osapuolten kesken sovittu.

   Lisäksi 63 § Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen: esitetään toteutuneisiin koulutuskustannuksiin perustuvan korvauksen ja rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvauksen lisäksi, lisättäväksi toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus, jotka maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Tämän lisäksi 66 § Asetuksenantovaltuus: esitetään lisättäväksi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon

sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavan korvauksen suuruudesta sekä korvauksen maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

2. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta esitetään muutettavaksi sosiaalihuoltolain (1301/2014) 60 b §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 129/2019, sekä lisätään lakiin uusi 60 d §.

   Voimassa olevassa laissa 60 b § koulutuskorvauksen maksaminen: Aluehallintovirasto maksaa valtion korvauksen sosiaalityön erikoistumiskoulutusta järjestävälle yliopistolle puolivuosittain hakemusten perusteella esitetään muutettavaksi siten että sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella.

   Lisäksi lakiin esitetään lisättäväksi uusi 60 d §: sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus. Laissa esitetään hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuu ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin. Harjoittelijalle on nimettävä ohjaaja, jonka tehtävänä on varmistaa harjoittelun laatu siten kuin siitä on osapuolten kesken sovittu. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavan korvauksen suuruudesta sekä korvauksen maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

3. Laki sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta esitetään muutettavan sosiaalihuoltolain (710/1982) 52 §, sellaisena kuin se on laissa 588/2022 siten, että voimassa olevasta laista 52 §:stä poistetaan kohta: hyvinvointialue on oikeutettu saamaan edellä tarkoitetusta koulutustoiminnan järjestämisestä aiheutuvista välittömistä kustannuksista täyden korvauksen korkeakoululta taikka koulutuksesta huolehtivalta muulta viranomaiselta tai yhteisöltä. Korvausta määriteltäessä otetaan huomioon myös se välitönhyöty, jonka hyvinvointialue saa koulutustoiminnan ohessa.

   Hallituksen esityksen tarkoituksena on varmistaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta ammattitaitoa edistävän harjoittelun saatavuus ja harjoittelujaksoilla tapahtuvan ohjauksen laatu. Esityskokonaisuus tukee mahdollisimman hyvät ammatilliset valmiudet omaavan henkilöstön valmistumista sosiaali- ja terveysalalle ja siten myös edistää sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyttä sekä saatavuutta.

   Pyydettynä lausuntona Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri toteaa seuraavaa:

   1. Pohjois-Savon hyvinvointialue tuo esille huolensa siitä, että lain valmistelun tässä vaiheessa ei ole tietoa harjoittelun korvausten suuruudesta hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2021 tekemän selvityksen mukaan ammattikorkeakoulut ovat maksaneet aiemmin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen yksiköille sopimusten perusteella korvausta noin 14,2 miljoonaa euroa. Ammattikorkeakoulujen maksamien harjoittelukorvausten katsotaan kattaneen keskimäärin vain 17 % sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden ohjaustoiminnasta aiheutuvista kustannuksista.

2. Pohjois-Savon hyvinvointialue tuo esille, että hyvinvointialue saa jatkossa valtion korvausta opiskelijaohjauksesta aiheutuviin kustannuksiin lääkäreiden ja hammaslääkäreiden peruskoulutuksesta, erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta, sosiaalityöntekijöiden erikoistumiskoulutuksesta ja sairaanhoitajien rajatusta lääkkeenmääräämisen lisäkoulutuksesta. Suunnittelut lakimuutokset mahdollistaisivat valtion korvauksen myös sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulujen tutkintoihin liittyvästä harjoittelusta. Pohjois-Savon hyvinvointialueella tulee jatkossa olemaan opiskelijoita myös ammattiopistoista esimerkiksi lähihoitajat (Ammatillisen koulutuksen laki 531/2017) ja yliopistosta myös muilta tieteenaloilta kuin lääketieteestä. Voimassa olevat lait ja suunnitellut lakimuutokset eivät kata näiden opiskelijoiden ohjaustoiminnan kustannuksia. Riskinä on, että hyvinvointialueen toimintayksiköt valitsevat harjoitteluun opiskelijoita, joista lainsäädäntö mahdollistaa koulutuskorvauksen saamisen.